

Landbruksdirektoratet
Postboks 8140 Dep
0033 OSLO
Norge

Vår saksbehandler
Irene Tjøstheim Finnestad

Vår dato
10.05.2022
Deres dato

Vår referanse
22/00185-6
Deres referanse

Høringssvar fra Rogaland-landbruket - endringer i forskrift om erstatning etter offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon

Vi viser til høringsbrev av 4. april, og tillater oss å komme med noen innspill til klare endringer i erstatningsforskriften i forhold til dagens ordning med standardiserte satser for dyr. Husdyrnæringen har vært samlet i teamsmøte om høringsforslaget, og står samlet om dette høringssvaret.

Vårt forslag er at «Husdyr erstattes etter verdien på påleggstidspunktet».

Først er det viktig å minne om hvor viktig denne ordningen er for «en helse» i Norge, både dyrehelse og folkehelse. På grunn av erstatningsordningen etter offentlige pålegg har Norge status for fri for mange krevende produksjonssykdommer på husdyr. Dette har stor virkning på dyrevelferd, og gjør at vi kan ha verdens laveste antibiotikaforbruk. Lavt antibiotik forbruk har igjen stor betydning for folkehelsen. Ordningen med erstatning til den og de berørte av offentlige pålegg har blant annet gjort det mulig for Norge å være MRSA fri som eneste land i verden. Den økonomiske gevinsten av dette er enorm.

Norge har svært god dyrehelse, med lav forekomst av alvorlige smittsomme dyresykdommer og alvorlige zoonoser. Det gir samfunnsgevinst ved at folk har tilgang til trygg mat med svært lav forekomst av smittestoffer i maten, og en individuell daglig gevinst for dyr som ikke rammes av alvorlige sykdommer. Blant annet ligger det en lang historie med bekjempelse av dyresykdommer og smittestoffer, ofte gjennom «stamping out», til grunn for det høye nivået. For å sikre at en raskt og tidlig nok kan beslutte pålegg om avlaving og utslakting for å begrense videre smitterisiko, er det viktig at Mattilsynet som myndighet kan beslutte dette, uten å måtte tenke for mye på den økonomiske konsekvensen for den berørte bonde. En akseptabel byrde- og risikodeling mellom bonde, næring og myndigheter har sikret felles innsats og svært gode resultater.

Den økonomisk erstatning gjennom ordningen skal bidra til å redusere belastningen for bonden ved pålegg om bekjempelsestiltak mot planteskadegjørere, dyresykdommer og smittestoffer. Det er derfor avgjørende at ordningen fungerer etter hensikten. Ordningen kan ikke være slik at den berørte bonde tar en uforholdsmessig stor andel av den økonomiske belastningen pålagte tiltak gir. Det er viktig å minne om at det er bonden og næringen som bærer hele kostnaden med produksjonstapet i forbindelse med pålegget.

Erstatningsordningene er en forutsetning for bondens mulighet til å starte opp igjen etter pålagt nedslakting, og påvirker tilliten til systemet med varslingsplikt. Ordningene som reguleres av forskriften sikrer vilje til rask varsling ved mistanke om skadegjørere, smittestoffer og dyresykdommer. Den danner et økonomisk sikkerhetsnett for bonden i situasjoner som ellers ville

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Postadresse: Boks 278, Sentrum, 4002 STAVANGER, Tlf: 51887270
Besøksadresse: Sandvikveien 21, 4016 STAVANGER
Bankkonto: 8101.05. 91392, **Org.nr.:** 985063001 MVA
rogaland@bondelaget.no, <http://www.bondelaget.no/rogaland/>

Bankkonto: 8101.05.12891
Org.nr: 939678670

ført til store tap og enkelte ganger konkurs. Rask varsling gir mulighet for rask igangsettelse av tiltak, som igjen reduserer størrelsen på et utbrudd og videre størrelsen på konsekvensene av utbruddet.

For å sikre ei god ordning også framover ønsker et samstemt Rogalandslandbruk at en endrer prinsippet for utmåling til å bli basert på individuell behandling. Det er flere grunner til at vi ønsker dette. Først og fremst vil dette hindre at utrekningen av erstatning blir gjort med utdaterte takster. Vi opplever nå at antall saker går ned, men at enkelt saker er store i omfang. Hos enkelte vil konsekvensen av vedtak også ha stor betydning for likviditeten i en meget krevende fase. Raskt erstatningsoppgjør for dyr vil avhjelpe mye på dette. Samtidig ser vi at verdien av produksjonsdyr endrer seg raskt, og satsene vil være utdatert før høringen er over. Når vi i dag ligger på snaut 30 saker i året mot flere enn 300 for ti år siden, er det all grunn til å tenke at det er mer hensiktsmessig å vurdere disse individuelt framfor å ha høring på satser hvert år. Når en ser på kompleksiteten i forslaget til standardiserte satser, samt at forslaget til satser også erkjenner at ikke alle produksjonsformer, som for eksempel avlsdyr til verpehøns, blir dekket av standardiserte satser, kan vi heller ikke se noen besparelse for forvaltningen, heller tvert om.

Vi foreslår derfor:

For å sikre fortsatt vilje og evne til bekjempelse av dyresykdommer og smittestoffer hos dyr mener vi prinsippet for utmåling av erstatning for husdyr må endres fra et system med standardiserte satser, til individuell behandling på lik linje med prinsippet for planter. Vi foreslår følgende endring i forskriftens § 6 første ledd:

Småfe, fjørfe, storfe og gris erstattes etter standardiserte satser jf §17-§20. Andre Husdyr erstattes etter verdien i Norge på påleggstidspunktet.

Følgen av det blir også at bestemmelsene om standardiserte satser i §§ 17-20 oppheves.

Vi tror at med litt innsats og forarbeid så kan flere saneringer gjøres rimeligere og sikrere. Etter erfaring fra fugleinflensa nylig i fylket får vi tilbakemelding på urimelig lav kompensasjon for eget arbeid. Dette fører til at en ikke har annet valg enn å bruke eksterne firmaer til å utføre påleggene etter regning. Disse fakturerer gjerne 3 ganger så mye som bonden er tilbudt i timelønn. Vi ber derfor at dere oppdaterer satsene for egeninnsats, og løfter bondens lønnstrinn, og dekker de kostnadene den berørte har ved sin egeninnsats.

Lykke til med arbeidet.
Hilsen landbruket i Rogaland

Marit Epletveit, Leder Rogaland Bondelag
Tone Steinsland, styremedlem konsernstyret i Nortura
Tor Gudmestad, leder Rogaland Fjørfeleg
Endre Nærland, leder Produsentforeningen i Q-meieriene
Asgeir Pollestad, styremedlem konsernstyret i Tine
Bjørn Ståle Bekkeheien, leder Norsvin Sør- Vest
Kjell Åge Thorsen, leder Rogaland Sau og geit
Inger Johanne Bligaard, leder TYR Rogaland
Rolf Gunnar Husveg, Daglig leder Fatland Jæren
Siri Kvam Haugland, Tilførselsleder Storfe Prima Slakt AS

Elektronisk godkjent, uten underskrift